

4 / 2009

INKERILÄISTEN VIESTI

TÄSSÄ NUMEROSSA:

Pääkirjoitus: Ikäviä asioita	s. 3–4
Matkan Varrelta	s. 4–5
Laulu kertoo kansan kohtalosta	s. 6
Neva lehden toimituksessa	s. 8–9
Marinushka	s. 9
Piilon-piika	s. 10–11
Uutisia Inkeristä	s. 11–12
Tapahtumakalenteri	s. 14–15

Numero 5–6/2009 ilmestyy viikolla 36. Aineisto toimitukselle 3.8. mennessä.
Numero 7/2009 ilmestyy viikolla 44. Aineisto toimitukselle 28.9. mennessä.

INKERILÄISTEN VIESTI

TOIMISTO

Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset,
jäsenmaksut ja tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo,
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki.

Huom! Numero vaihtunut.

Puh. 045 2612 342
ti klo 18.30–20, Annikki Kelo.
Sampo 800012-306364.
Nordea 101030-1085026.

ILMOITUKSET /€

1/1 sivu 250 €, ½ sivu 135 €, ¼ sivu 85 €
Kuulinilmoitukset 17 €
Kiitos- ym. ilmoitukset 10 €
Tilaushinta 2009
30 € kotimaahan ja Ruotsiin
muualle 36 €/v (360 kr/v)

PÄÄASIAMIEN RUOTSISSA

(Hoitaa lehden tilaukset): Viktor Aitman
Linbanev. 6, SE-438 35 Landvetter.
Puh 031-916 602, v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 17 38 88-9

SIVISTYSSÄÄTIÖ

Hallituksen pj Toivo Iho
Bredantie 6 D 18, 02700 Kauniainen
puh. 050 505 2335
OP 578038-20031499

TOIMITUS

Päätoimittaja Toivo Iho
Toimitussihteeri Katri Einamo
Toimituksen osoite
Nummitie 30 A, 02730 Espoo,
puh. 040 740 0408 (ark. klo 9.00–17.00)
Internet <http://www.inkeriliitto.fi>
(Avataan myöhemmin ilmoitettavana
ajankohtana)
Sähköposti inkerinviesti@suomi24.fi

Painopaikka Vammalan Kirjapaino Oy,
Sastamala
Lehti ilmestyy kuudesti vuodessa.
Aineisto palautetaan vain erikseen
pyydettyäessä.

Julkaisija Suomen Inkeri-liitto ry.

Ikäviä asioita

Toivo Iho

Ei pitäisi lukea lehtiä. Niistä saa vain pahan mielen, sillä lehdissä tuodaan tavan takaa esiin ikäviä, pelkästään ikäviä asioita. Mutta mihinkäs silmäsi panet? Jos jättät ikävät asiat sivuun, pistät saman tien pääsi pensaaseen.

Tämänkertaisen murheen aiheena on pari tuoretta lehtijuttua; *Helsingin Sanomien* artikkeli 18.3.2009, jossa **Jukka Rislakki** esittelee Venäjän kouluissa käytettäviä historiankirjoja, sekä *Kanava*-lehdessä 2/2009 ollut **Jussi Pekkarisen** artikkeli, jonka otsikkona on ”Ensimmäinen inkeriläinen paluumuuttaja tuli jo 1957.”

Helsingin Sanomat on Suomen laajalevikkisin lehti. On erittäin hyvä, että Jukka Rislakki tuo artikkelissaan *Neuvostoaikaa ylistetään Venäjän koulukirjoissa* julki sen vääristelevän tiedon, jolla Baltian maiden lähihistoriaa noissa kirjoissa kuvataan. ”Selvästi ei käy ilmi, mitä kesällä 1940 tapahtui. Miehityksestä ei puhuta, eikä puna-armeijan joukkojen marsia Viroon, Latviaan ja Liettuaan mainita. Kirjasta saa kuvan, että vaalien jälkeen Baltian maiden uudet parlamentit päättivät anoa Neuvostoliiton jäsenyyttä ja Moskova suostui ottamaan vastaan ”kolme uutta sosialistista tasavaltaa”. Saman oppikirjasarjan 2007 ilmestynyt osa mainitsee yksinkertaisesti, että Baltian maat ”liittyivät Neuvostoliittoon”.

Rislakki ei kerro, mitä nuo kirjat mahdollisesti kertovat Inkeristä ja inkerinsuomalaisista - tuskinpa mitään. Niissähän pitäisi lyhyesti ensin kuvata Stolbovan

rauhaa seurannut suomalaisasutuksen synty, ja sitten todeta, että inkerinsuomalaiset siirtyivät sotavuosina Suomeen, josta heidät sitten siirrettiin takaisin, ja rangaistuksenomaisesti heitä ei sijoitettukaan Inkeriin vaan eri puolille toveri **Kosyginin** pääministerinä hallinnoimaa Venäjän neuvostotasavaltaa, etenkin paikallisten kolhoosien aputyövoimaksi. Edelleen Rislakin esittelemässä teoksessa olisi todettava, että vaikka inkerinsuomalaiset siirrettiin joukkosiirtona takaisin, heidän uudelleensijoittumisensa Inkeriin on tapahtunut yksittäisratkaisuin, hyvin hankalan ja aikaa vievän menettelyn kautta. Kun tätä vielä ovat olleet täydentämässä raja-alueiden uudelleenasettamista vaikeuttavat sotilaalliset määräykset, voidaan sanoa, että nykyinen **Putinin** Venäjä on lopullisesti tehnyt inkerinsuomalaisista maattoman kansan.

Helsingin Sanomat on Suomen laajalevikkisin sanomalehti, *Kanava* taas on kirjoittajakunnaltaan ja lukijakunnaltaan ehkä Suomen arvostetuin aikakauslehti. Ei ole samantekevää, mitä käsityksiä sen välityksin vaikkapa paluumuuttajista leviää. Jussi Pekkarinen onnistuu yllä mainitussa artikkelissaan, kuvatessaan voimistelunopettaja **Armas Kappista** ensimmäisenä inkeriläisenä paluumuuttajana, heittäämään paluumuuttajien ylle todella ikävän ja synkän varjon, tähän tapaan: ”Vuoden 1959 alussa Kappinen muutti Helsinkiin. Hän sai töitä Oy Liikenne Ab:ssa. Marraskuussa 1959 nuori

mies poistui yllättäen Suomesta. Matka-kohteekseen hän oli ilmoittanut Tserepovetsin. Joku Supon etsivä on tehnyt tästä rohkeita johtopäätöksiä. ”T:ssä oli sodan aikana desanttien ja radistien koulutuspaikka. Voinee edelleenkin olla käytössä samassa mielessä.”

Suojelupoliisi kiinnostui Kappisen taoden teolla 1971. Silloin Ratakadulla perehdyttiin kunnolla miehen taustaan ja tekemisiin. Ollessaan Helsingissä 1959 Kappinen oli asunut tuttavansa **Martta Stenbergin** luona. Kappinen oli ensin pyrkinyt Helsingin yliopistoon valmistuakseen voimistelunopettajaksi ja hakenut myöhemmin muihinkin tiedekuntiin, mutta opiskelupaikkaa ei ollut herunut.

Supo teki 1971 myös omia havaintojaan miehestä. ”Kappinen on kuluvan vuoden aikana vierailut täällä neljä kertaa kesälomaa lukuunottamatta tulkin tehtävissä. Hänen suomen kielensä on virheetöntä ilman pienintäkään murteellista vivahdusta. Samoin hänen pukeutu-

misensa poikkeaa normaalista neuvostotyylisestä, sillä matkoillaan Suomeen ja Ruotsiin hän kuluttaa huomattavia summia rahaa täysin länsimaiseen, viimeisen muodin mukaisen vaatetuksen hankkimiseen ja ylläpitämiseen.” Supo epäili Kappista värväriksi ja Neuvostoliiton tiedusteluasiamieheksi. Jatkossa Kappisen Suomen-matkoja ja hänen tapaamistaan seurattiinkin erityisen tarkasti.

Vuoden 1981 alussa Supo sai vahvistuksen Kappisen syrjäyttämiseksi. Tieto tuli Ruotsin turvallisuuspoliisilta, joka oli kuulustellut Neuvostoliitosta loikkanen **Reino Pietiläisen**. Säpon kuulustelussa Pietiläinen oli kertonut, ettei ”KGB ole enää pitkään aikaan luottanut Kappiseen ja että K olikin muuttanut Muurmanskista johonkin eteläänpäin”.

Rohkenen kysyä: kumpi saa enemmän hallaa aikaan paluumuuttajien maineelle; sata huumeveikkoa vaiko yksi ainoa Armas Kappinen?

Matkan varrelta – Inkerinsuomalaisen muistelmia

Sodanaikainen Inkeri

Reino Jaakkimainen

*Jatkoa Inkeriläisten Viestissä 11/2007
aloitetuille muistelmille.*

Osa 14

Saksalainen räätäli

Palattuamme näimme kotiimme edelleen saksalaisten hallussa. Mikäs’ siinä, saunasuoja sai kelvata meille. Eikä saksalaisilla näyttänyt olevan mitään meitä vastaan. Päinvastoin, he näyttivät olevan iloisia

nähdessään naisen keittiöhommissa, vaikka se homma ei ollutkaan heitä varten. Kai tämä toi heillekin kotoisan tunteen.

Yksi sotilas, myöhemmin tiesimme, räätäli, osoitti erityistä mielenkiintoa

meihin. Hän näytti kysyvän, oliko meillä isää talossa. Teeskentelimme, ettemme ymmärtäneet. Eräänä aamuna, oliko se päivä tai pari tulomme jälkeen, isä yllätti meidät. Hän tuli kotiin!

Isä oli tietysti nähnyt Simon kävelyn pois vankileiristä ja oli enemmän pelossaan kuin Simo itse, jonka isä hyvin tiesi olevan yksinkertainen. Hän huokasi helpotuksesta nähdessään Simon selviävän. Nyt me ainakin tietäisimme mitä oli tapahtunut.

Nähdessään minkälaisen kohtelun sotavangit saivat, isä tiesi että hänenkin täytyi päästä leiriltä pois. Ruokaa ei ollut tarpeeksi hengissä selviytymiseen, julmat vartijat, pieksämiset, raskas työpäivä tarkan vartioinnin alaisena; isä tiesi että hänen täytyi karata ennen kuin hänen voimansa olisivat täysin menneet.

Koska komendantti oli repinyt isän rekisterikortin, hänen täytyi tehdä jotain; keksiä jokin keino.

Vankileirissä oli tuhansia sotavankeja. Joka aamu kuolleet kannettiin pois. Monet epätoivoiset miehet suunnittelivat yöllä miten ja mihin yrittää karata. (Sodan loppuun mennessä 4–5,5 miljoonaa upseeria ja sotamiestä kuoli sotavankeina.)

Isällä oli monta etua muihin nähden. Hän oli siviilivaatteissa, tiesi ympäristön ja mihin mennä. Pian, eräänä aamuna, ollessaan työryhmän mukana hän otti riskin. Teeskennellen, että oli menossa hakemaan heille kaikille vettä, isä kahmaisi ämpärin ja käveli lyhyen matkan päässä

olleelle kaivolle. Laski ämpärin alas ja vilkaisi ympärilleen. Kukaan ei katsonut häneen päin. Isä ryhtyi huolettomasti kävelemään läheiseen taloon päin, astui sen sivuovesta takapihalle ja sieltä seuraavalle kadulle, missä hän sekoittui muihin ihmisiin. Hän ei nähnyt eikä kuullut mitään hälytystä eikä takaa-ajon ääniä. Muutta mutkitta hän alkoi kävellä Kokkolaan päin, missä sukulaiset olivat iloisissaan nähdessään isän. He kertoivat, että olimme menneet takasin kotiin, ja neuvoivat häntä jäämään heille pimeään asti. Hän teki niin; sai siellä ruokaa ja käveli sitten koko yön saapuen meidän suureksi iloksemme ja helpotukseksemme varhain aamulla kotiin.

Saksalainen räätäli näki hänet ja oli vähän yllättynyt, mutta ei sanonut mitään. Myöhemmin isä pystyi merkkikielellä kertomaan, että hänkin oli ollut räätälinä toisessa armeijassa talvisodan aikana.

Seuraavana päivänä meidät komennettiin taas pois kotoa. (Vuosikymmeniä myöhemmin tapasimme tämän saman räätälin uudestaan toisella mantereella tyystin erilaisessa tilanteessa! Sanoiko joku, että maapallo on suuri? Tästä myöhemmin.)

Tällä kertaa me päätimme mennä äidin kotikylään, Ronolaan. Jopa Tuszjakin tuli mukana tällä kerralla. Tuszjakin käynyt Ronolassa kanssamme monta kertaa ennenkin. Saavuttuamme se juoksi Ronolasta sitten monta kertaa sieltä kotiin, kai tarkastamaan miten asiat siellä olivat.

Muistelmat jatkuvat seuraavassa numerossa.

Laulu

kertoo kansan kohtalosta

Täs on pieni laulunpätkä
käyvvä laulellemmaa,
mis on kaikki suomalaiset,
tulkaa kuuntelemmaa.

Tulkaa kaikki kuuntelemmaa
miehet sekä naiset,
tää ei kuulu ryssille,
vaan kuulkoot suomalaiset.

Mitä pahhaa suomalaiset
valtijolle teki,
ko hiä härkävaunuloissaa
Siperijaan veti.

Tulomatkaa laulussain
en taho kosketella,
kyynelillään silmiä
en taho kostutella.

Vien päivän perästä
he passiit kokosivat,
kuusi sanna ryssäkieltä
siihe töhräsivät.

”Ootta kansanviholliset,
poikkee pääse ette,
ootta fiinat, parasiitat,
tänne märkänette.

Voi tuota lessasavotaa,
ja voi tuota lessavalkkaa,
siel niitä voimii kiskottii
ja vähä saatii palkkaa.

Kuuvvel satal grammalla
ne miehet puski töitä,
sil ei huolint höplitellä
paljo vatsavöitä.

Istuvenkan pajokka
ol kaksisataa grammaa,
sitäkää ei polutsainut
joka talon mamma.

Tseremsa ol ruokamme
ja katalaska-kuri
komendantti ovel seiso
silmät piässää nurin.

Ensittäin ol suomalaiset
kovan kurin alla,
sit jo alkoit maanitella
työhön patokalla.

Skaparit ne uatteliit,
jot niä on hulluu väkkii
pitkiin kyllää kävelööt
ja seläs nuttusäkki.

Mäntii talloo, kysyttii,
jot kuin on asjanlaita,
onks teil tarvis hametta,
vai onks teil tarvis paitaa?

Vatsa anto prikkasun,
jot heitä hame päältä,
muuten lähtöö sieluparka
tulevaisee täältä.

Skaparloi myö mielellää
ei opisaitu millää,
saivat meiltä vuatteet piällee
karttolämpärillä.

Komentantti sanoissaa
se petty katkerasti:
fiinat lähtöö matkustammaa
Leningraatii asti.

Tämän laulun sepittäjän
nimmee al ei panna,
se on Kelton pitäjästä
neljän lapsen mamma.

*Yli 40 vuotta kansan
keskuudessa muistin
varassa säilynyt laulu.*

*Laulun lehdelle toimitti
Irja Pelkonen.*

Inkerikot

Historia, uskonto ja perinne.

Aira Kuronen

Ensimmäinen Suomessa ilmestynyt kansatieteellinen julkaisu inkerikoista. Inkerikot ovat Leningradin alueella Länsi-Inkerissä asuva pieni suomensukuinen kansa. Kieli, inkeroinen, on eriytynyt muinaiskarjalasta. Ortodoksiuskon rinnalla on säilynyt kansanuskon piirteitä vuosisatoja nykyaikaan asti.

Valtakulttuuriin sulautuminen on ollut inkerikkojen kuten muidenkin Venäjän pienten kansojen kohtalona. Inkeroista puhuvia on jäljellä enää 200–300 henkeä. Perinteisille asuinalueille Soikkolannie-

melle ja Laukaansuuhun on parhaillaan rakenteilla kaupunki ja suursatama.

Kuvitetussa kirjassa esitellään tekijän inkerikkokylissä suorittamien haastattelujen pohjalta kylien entistä elämää, yhteyksiä Seiskarin saarelaisiin, ihmisen elämänkaareen ja kalendaarisiin merkkipäiviin liittyviä tapoja, kansanlauluja sekä kansanuskoa ja uskomuksia.

(ISBN 978-952-92-4372-3). Joensuu 2008. Tiedustelut tekijältä, puh. 050 495 6625. Kirjan hinta 30 euroa + postikulut.

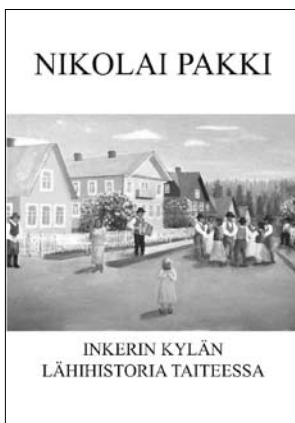
Kuvakirja

Rudolf Pakki

Nikolai ja Rudolf Pakin kuvakirja ”Inkerin kylän lähihistoria taiteessa” on saatavilla Helsingissä Inkerikeskuksessa, Hämeentie 103 A, puh. (09) 753 4464, 050 4368227, toimisto@inkerikeskus.fi ja Tartossa Veski 35, 51005 Tartu, Viron Inkerinsuomalaisten Liiton kansliassa, puh. +372 742 1773, ja kirjan tekijältä Nikolai Pakki, puh.(09)349 9626 tai paru@luukku.com.

Kirjan omakustannushinta on 15 euroa. Myös postitse ostaminen on mahdollista.

Kirja koostuu 60 maalatun taulun kuvasta ja on jatkoa kirjalle *Antti Hämäläinen ”Kadonnutta Inkeriä” 1943*, jossa esitellään valokuvina Inkerin elämää sodan aikaisina vuosina. Kirja käsittelee Inkerinmaan asuttamisen alusta v. 1600 ja

loppuu inkerinsuomalaisten palauttamisella Neuvostoliiton keskiosaan Kalininin, Jaroslaviin jne.

Suomenkielen tekstien lisäksi kirjan lopussa on tekstit käännettyinä viroksi ja tekstit on erikseen saatavissa myös venäjäksi. Kirjan alussa on esihistoriaa, elämää Inkerissä 20-luvulla, sota-aikaa ja lähtö evakkoon Viroon, siirto Suomeen v.1943, elämä Suo-

messä, palautus NL:oon, elämä karkotuspaikoissa ja pako uudestaan Viroon.

Kirja antaa lyhyen kuvallisen katsauksen inkerinsuomalaisten esivanhempien elämästä meidän lapsillemme ja lastenlapsillemme, kun vanhemmista aika jätetään. Se voisi olla myös kotona pöytäkirjana, jota voisi silloin tällöin selailla.

Neva-lehden toimituksessa

Aapo Ihon muistelmista

Nevan toimitus ja konttori sijaitsi Hernekadun 32 A portaikon IV kerroksessa. Molemmat instituutiot työskentelivät samassa tilavahkossa huoneessa, jonka ulkoportaikosta erotti valoton eteinen. Eteistila oli kuitenkin niin väljä, että sen seinustalle sopi vuode, jossa joku talon väestä löysi leponsa.

Toimitushuoneeseen tulija havaitsi huoneen oikealla sivustalla ikkunan pielessä tukevan työpöydän, jonka takana minunkin muistojeni aikaan vaikutti neljä miestä: muudan musiikkia, jopa sävellystyötäkin harrastava **Koski**; hänen jälkeensä **Yrjö Kiisseli**, joka Suomeen muutettuaan muutti nimensä **Kiijärveksi**. Opettajien ammattikuntaan kuuluvana hän ”Nevasta” lähdettyään palasi takaisin koulutyöhön. Häntä seurasi pari kolme vuotta tuolla paikalla vaikuttanut op. **Juho Kokkonen**, ja viimeisenä ennen lehden kokemaa väkivaltaista kuolemaa tuon pöydän takana istui opettaja **Eetu Mesiäinen**. Näiden miesten tittelinä oli konttoripäällikkö; he vastasivat lehden taloudesta.

Vasemmalla puolen huonetta oli toinen, vielä tukevampi ja lehtitavaraa täynnä oleva pöytä, ja pöydän takana mies, jota sopi tituloida toimittajaksi. Hänellä oli kotoisittain ja kyläisittäin mainio nimimerkki *Kuoman Kaima*. Hänen juttunsa olivat haluttua tavaraa joka numerosa. Kuoman kaiman pakinoissa käsiteltiin asioita jos jonkinlaisia. Kaiman siviiliniemi oli **Aappo Vesikko**; opettaja ammatiltaan hänkin, mutta kehitettyään itselleen luistavan kynän päätyi hän vaihtamaan

aapisen ja lukutikun sanan suolaan ja huumorin hunajaan.

Siinäähän ”Nevan” henkilökunta olikin; ei suuren suuri verrattuna nykyajan lehtiin, mutta lehden merkitys oli arvaamatoman suuri.

Neva ei ollut Inkerin ainoa lehti; oltiinhan suomalaisia, ja tuollainen väkikartun veto, riitely ja paremmuudesta kilvoittelu vaati vierustoverin. Sellaiseksi luontui ja kuontui ”Inkeri”, yhtä suuri ja yhtä usein ilmestyvä. Alkuaan kertaviikkoisina, siten välillä kahdesti viikossa ilmestyviä ne olivat. Neva palveli silloisten radikaalien linjoilla ja Inkeri hiippaili konservatismiin pimennöissä. Riitaa ja suukopua harrastettiin välillä oikein olan takaa, niin kuin on tosisuomalaisen tapa suuremmissakin suomalaispiireissä.

Koska lehdet painettiin Suomessa, oli toimittajien oltava liukasliikkeisiä ajan tasalla pysyäkseen. Inkeri taidettiin painaa Viipurissa, Nevan painopaikka oli Lappeenranta. Jos lehti ilmestyi torstaina, oli keskiviikkoiltana sen sisältö kaikine tykötarpeineen saatava iltapikajunnalla matkaan Suomen asemalta niin, että se varmasti joutui junassa olevaan postivaunuun; toimittaja asian varmistaakseen kävi sen itse pudottamassa postivaunun kyljestä sisään.

Kerran minulle sattui kommellus, josta nopeana juoksijana selvisin. Olin joulun vaiheilla ”päiväläisenä” ts. lähinnä kirjoitin käsipelillä; hiilipaperin avulla monistaen tilaajien osoitteita. Sain toimekseni viedä junaan seuraavana päivänä ilmestyvän lehden ainekset. Mitenkä

lie vahingossa kirjekuori, jossa materiaali oli, lipsahti vaunun alle. Mikäs nyt neuvoksi? Juna saattoi lähteä milloin hyvänsä. Laiturin ja vaunun väli oli niin ahdas, ettei kuorta voinut siitä tavoittaa. Odotin, kun juna lähti, ja viimeisen vaunun liu'uttua ohi hyppäsin raiteille, sieppasin kuoren, hyppäsin laiturille, aloin juosta tuhatta ja sataa, ja tavoitin kuin tavoitin-kin vaunun. Onnekseni posteljooni huomasi asian, avasi ikkunan ja iloisesti nau-raen otti siitä kirjeeni vastaan.

Joululoman aikaan oli opettajilla tilaisuus käydä tuulettumassa maan pääkaupungissa, ja tietenkin ne, joilla oli asiaa Nevan toimitukseen, poikkesivat sinne. Minulla oli onni elää mukana näis-

sä erinomaisen rattoisissa tilaisuuksissa veljien vaihtaessa kuulumisia sekä heittäessä huulta. Jos sattuivat yhtäikaa olemaan paikalla esim. **Matti Ruotsi** Keltosta, **Simo Pellinen** Vuoleelta, **Kaapre Tynni** Kolppanasta sekä kaupunkikoulujen opettajat **Juhana Peräläinen** ja **Aatu Haltsonen**, niin siinäpä lyötiin linjoja auki eteenpäin, kerrottiin kaskuja ja parannettiin maailmaa.

Entä mitä talo tarjosi? Ei ollut muuta kuin teetä, jos saatiin keittiössä majaileva vanha mummo sitä keittämään. Lähellä olevasta kuuluisasta Filippovin leipomosta haettiin haukkaamista. Lyhyiksi ne unet silloin jäivät, sillä juttu luisti pitkälle sivu puolenyön.

Marina, Marinushka

Pentti Salmela

*M*Nään sinun niin etäälle katsovan
kuin etsisit rantaa Laatokan
Minä ymmärrän sen myöntäen,
En sinua saa, tavoita en
On suru silmissäsi sinun
hädän katse heimon hajotetun.

Sinä kaikissa katsotko kavaltajaa?
Vai ootatko oveen koputtajaa?
Kulussa vuosien vaikean elon
sait sieluusi heimosi pelon
Mitä pieni kansa mahtaa, saa,
salaa uskoa, toivoa, unohtaa?

Voi Marina, Marinushka
sinun sisälläs kansasi tuska.
Ja jossain itkee Inkerinmaa,
odottaa lastaan, kansaansa katoavaa.

Niin monta on vahvaa valloittajaa,
ja monta sisälle tunkeutujaa
jotka vaativin käsin vahvemman
ottavat osansa voittajan
Minä heistä myös lienen yksi
Sut otin, vein, sain ryöstetyksi.

Sinä tartut lujasti käsivarteeni
sisälläs kansasi pelon geeni
Katseessasi epäily, hätä
- Älä hylkää, älä minua jätä.
Mitä meidän lupa on odottaa,
vain uskoa, toivoa, unohtaa?

*V*Voi Marina, Marinushka
sinun sisälläs kansasi tuska.
Ja jossain itkee Inkerinmaa,
odottaa lastaan, kansaansa katoavaa.

Piilon-piika

Ella Ojala

Kerron tässä miten minusta tuli Piilon-piika: Olimme saaneet Haapamäellä häätökäskyn asunnostamme. Isäntäväki tarvitsi itse asuntoa. Emme löytäneet Haapamäellä heti sopivaa asuntoa ja vanhempani olivat kuulleet, että opettaja **Korkealan** omistamassa Piilo-nimisessä talossa olisi paraatipuoli vuokrattavana. Niinpä me tartuimme oitis ajatukseen, varsinkin, kun vanhempani asuivat Pihlajavedellä ja minä odottelin toista lastamme. Tiesin, että äidin apuun ja neuvoon voi aina turvautua. Niinpä tuumasta toimeen ja saimme kuin saimmekin Korkealoiden omistamasta Piilosta paraatipuolen vuokratuksi.

Asuntoon, jonka me saimme, kuului sali, pieni makuuhuone ja paraatieteinen, josta meille tehtiin keittiö. Varsinaisen keittiön ja keittiön viereisen makuuhuoneen oli vuokrannut eräs vanha pariskunta. Asuntoon kuului myös eräänlainen suljetumpi korkea rappu, kun taas meidän eteiseksemme jäi avoin paraatirappu. Eihän se mikään luksusasunto ollut, mutta kamarit olivat kauniit ja niissä oli irtovaatekaapit. Mutta meidän pimeässä keittiössämme ei ollut yhtään keittiön komeroa, ei mitään mihin olisimme ruokatarvikkeemme laskeneet, paitsi oma keittiön astiakaappimme.

No, sodan jälkeen ja kaikkien kokeuksiemme takia olimme tyytyväisiä, että saimme ylipäänsä niinkin hyvän ja kauniin asunnon vuokratuksi.

Oli helmikuun loppu. Taivaalta pyrytti lunta niin paljon kuin maa veti. Tietukossa. Niitä ei kukaan aurannut. Lähimpään kauppaan oli ainakin kilometri. Minun toisen lapseni synnytykseen oli enää runsas viikko aikaa, kun panin

edellisenä iltana likoon laittamani herneet pimeän keittiön puuhellan päälle kiehumaan. Kaikki hernesoppaa keittäneet tietävät, että sianliha pannaan vasta siten keittoon, kun herneet ovat jo hyvässä vauhdissa kiehumassa. Niinpä minunkin rokkani porisi iloisesti, kun avasin avoverannan oven ja lähdin hakemaan sianlihakuppaletti pesuvalin alta, jonne olin sen laittanut, kun en muutakaan säilytyspaikkaa ollut keksinyt.

Juuri, kun olin oven saanut auki, niin huomasin, että joku muukin oli haistanut oivan säilytyspaikan. Iso saksanpaimenkoira kerkisi nappaamaan hampaisiinsa lihakuppaletti ja lähti nopeasti juoksemaan kohti isoa maantietä meidän verannan umpitieltä lihakuppaletti ylle suusansa irvistäen.

Minä juoksin perässä niin kovaa kuin kintuista lähti ja olin juuri saavuttamaisillani koiran, kun se mokoma keksi katsoa peräänsä ja huomasi kuinka lähellä minä sitä olin. Se pinkaisi entistä kovempaan juoksuun ja loikkasi suurelle aaramattomalle maantielle. Minä en enää olisi pystynyt sitä tavoittamaan ja sitä paitsi hävettikin: mitähän naapurit ajattelisivat, kun Piiloon muuttanut nuori rouva noin kilpailee vauhdissa paimenkoiran kanssa. Niin tulin sisälle ja voivottelin häviötäni koiran vonkaleelle.

Jonkun ajan kuluttua tuli nälkäinen mieheni kotiin toiselta asemalta missä hän oli silloin junanlähettäjänä ja esi-koistyttyremme, joka oli niihin aikoihin puolitoistavuotias, sanoi isälleen: ”Koilan vonkale söi äidin lihan.” (Viisisanainen lause puolitoistavuotiaalta. Aika hyvä!) Runsaan viikon kuluttua syntyi esikoi-

sellemme terve sisko, joka painoi naapurin kalapuntarin mukaan neljä ja puoli kiloa, mutta neuvolan puntarin mukaan neljä kiloa kaksisataaseitsemänkymmentä grammaa.

Niinpä minä silloinen Piilon-piika pikkarainen paistoin perunoita itselleni ja

perheelleni illalliseksi. Myöhemmin avorappu tehtiin suljetuksi rapuksi ja siihen yksi ruokakomero.

Näin Inkeriläisten Viestin avustaja sai faktisen nimimerkin Piilon-piika.

UUTISIA INKERISTÄ

Wladimir Kokko

Ajankohtaista inkeriläistä

Uutiskolumnistin kannanotto

Liisa Tomberg 100 vuotta

Amatööriteatteri kuuluu suomalaisten päharrastuksiin, innostutaanko siitä enemmän jossain muualla kuin Suomessa? Samoin oli vanhassa Inkerissä, teatteriesitykset olivat usein kesäjuhlien ohjelmassa. Ongelmana oli kuitenkin se, että Inkerinmaalla ei ollut ammattiteatteria. Vain Matti Kurikan parhaat näytelmät pääsivät ammattiteattereiden lavoilta Suomessa. Oikea suomenkielinen teatteri perustettiin Pietariin vasta vuonna 1930. Tämä oli Leningradin suomalainen teatteri, joka toimi suomalaisessa sivistystalossa Shpalernajalla 18.

Vuonna 1932 nuorena komsomolin lähettinä tähän teatteriin tuli töihin Liisa Tomberg. Inkerinsuomalainen Liisa Tomberg syntyi talonpojan perheeseen 28. tammikuuta 1909 Inkereen Voiskorovassa.

Liisan tapa näytellä oli realistinen ja tarmokas. Teatteri oli aina tervetullutta Inkerinmaan suomalaiskylissä ja näin yleisö sai tutustua nuoreen ja kauniiseen näyttelijättäreen.

Vuonna 1937 Leningradin suomalaisen teatteri joutui vainojen uhriksi ensimmäisten

joukossa. NKVD ”paljasti” siinä ”Suomen vakoilijoiden pesän”. 18 näyttelijästä pidätettiin 13, joista lähes kaikki saivat kuolemantuomion.

Liisa Tomberg onnistui selviytymään, ilmeisesti

hänen nuori ikänsä ja se, ettei hän ollut koskaan käynyt Suomessa, pelastivat hänet ”vakoilusyytöksistä”. Teatteri lopetettiin samoin kuin kaikki muut suomenkielillä toimineet laitokset Leningradissa. Liisa jäi kahdeksi vuodeksi ilman lempi-työtään, mutta selvisi tästäkin pulmasta.

Neuvostoliiton kansallisuuspolitiikka teki uuden mutkan vuonna 1940, kun suomen kieli julistettiin jälleen tarpeelliseksi. Liisa Tomberg pääsi näyttelijäksi Petroskoissa uudelleen toimintansa aloittaneeseen suomalaiseen teatteriin, ja pian hänestä tuli oikea primadonna. Tomberg esiintyi Petroskoin suomalaisen teatterin näyttämöllä 44 vuotta.

Joskus teatterin senaikaiset näytelmät olivat alkeellista neuvostopropagandaa, mutta ollessaan päärooleissa klassisissa tuotannoissa kuten Gorkin ”Vassa Zheleznovassa”, Wuolijoen ”Niskavuoren naisissa” ja Tshehovin ”Kirsikkapuutar-

hassa” Liisa Tombergin näyttelijätaito huipentui. Vuonna 1950 hän sai valtakunnan arvokkaimman ns. Stalinin palkinnon ja vuonna 1959 Neuvostoliiton kansantaitelijan arvon. Suomalainen teatteri Petroskoista vieraili usein 60-luvulla Inkerinmaalla.

Liisa Tomberg eli pitkän teatterielämän esiintyen suomen kielellä Pietarissa ja Petroskoissa. Kaikista draamateatterin inkerinsuomalaisista vaikuttajista hän on epäilemättä kuuluisin ja lahjakkain. Tomberg kuoli Petroskoissa vuonna 1988.

Taaitan talolle kuuluu hyvää

Joulukuussa 2008 tuli 15 vuotta siitä, kun Inkeri-projektin varoilla rakennettu Taaitan vanhusten palvelutalo otettiin käyttöön. Hatsinan Inkeri-seuran omistuksessa olleen sosiaalilaitoksen toiminta oli Paavo Suomalaisen johdolla vakinaista, vanhuksat koko Hatsinan piiristä jonottivat taloon.

Paikalliset sosiaaliviranomaiset ostavat talon palveluita, ja maksut näistä muodostavat 20 % palvelutalon budjetista. Palveluita myydään myös ulos, niin

sanotut yksityisasiakkaat maksavat hoidosta noin 330 euroa kuussa.

Taloudellista tukea laitos saa niin Inkerin kirkolta kuin suomalaisilta yhteistyökumppaneilta. Näiden joukossa johtaja Vypiralenko mainitsi Suomen Pietarin pääkonsulaatin, *Laurea*-ammattioppilaitoksen, joka lähettää Taaitaan hoiva-alan opiskelijoitansa harjoitteluun, ja Lahden Launeen seurakunnan. Noin 40 % vuosibudjetista muodostuu norjalaisen tukiprojektin varoista. *Hjelp till Russland (Apua Venäjälle)* – nimisellä hyväntekeväisyysjärjestöllä on laajaa toimintaa Luoteis-Venäjällä, Taaitan vanhusten palvelutalo on sen yksi tärkeimmistä tukikohteista.

20.4.2006 alkaen palvelutalolla on ollut uusi omistaja, Inkerin kirkko, ja uusi johtaja Mirja Vypiralenko (kuvassa). Nyt talon täysihoidossa on 30 vanhusta, avopalvelua koteihin ei johtajan mukaan järjestetä. Mirja kertoo asiakkaiden keski-ään kasvaneen (84 vuotta!) sekä terveydentilan heikenneen viime vuosina. Kolmestakymmenestä talon asukkaasta nyt on vain viisi suomalaista. Olisin valmis hyväksymään kaikki suomalaisvanhuksat tänne heti, mutta mistä heitä saa? – pohottelee johtaja. Laitoksen asiakkaaksi pääsee joko Inkerin seurakuntien tai Hatsinan sosiaalitoimen kautta.

Tammikuun lumen peittämänä Taaitan palvelutalo näyttää idylliseltä.

INKERILÄISTEN VIESTI

Hyvät Inkeriläisten viestin

tilaajat

Tämän lehden välissä on perinteen mukaan tilillepanokortti lehden tilausmaksun suorittamista varten. Muistattehan kirjoittaa viestikenttään lehden saajan nimen ja osoitteen.

Tämä on erittäin tärkeää varsinkin siinä tapauksessa, jos maksatte jollekin toiselle henkilölle tilaamanne lehden.

Mikäli ette halua tilauksenne jatkuvan, pyydämme teitä ystävällisesti ilmoittamaan siitä joko kirjeitse tai puhelimitse toimistoomme.

Tällä toimenpiteellä helpotatte asiakasrekisterimme ylläpitoa. Kiitos etukäteen.

Suomen Inkeri-liitto ry

puh. 045 261 2342

Käpylänkuja 1

00610 Helsinki

Ilmoittajille

Niitä järjestöjä, jotka ilmoittavat tulevasta tilaisuuksistaan lehdessämme, ja jotka lähettävät aineiston lehdelle sähköpostina, kehotetaan vaatimaan luku-kuittaus. Näin vältetään kiistat siitä, onko aineisto toimitettu ajoissa vai ei.

Turun seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Besseda-hetket jatkuvat *Palvelupisteessä* joka kuukauden 1. ja 3. perjantai kello 13.00 Irma Kapasen vetäminä. Tervetuloa viettämään teehetkeä vapaan keskustelun merkeissä.

Hallitus kokoontuu joka kuukauden ensimmäisenä maanantaina kello 16.30 *Palvelupisteessä*, Uudenmaankatu 1. Jos teillä on asioita, joita haluaisitte hallituksen käsittelevän, ottakaa yhteyttä hallituksen jäseniin tai *Palvelupisteeseen*.

Hyvinkään Inkeri-kerhon tapahtumia

Hyvinkään Inkeri-kerho ry. kokoontuu seurakunnan aulakahviossa *Hämeenkatu 16* kuukauden 1. sunnuntai kello 14.00. Lisäksi

Ke 10.6.2009 Inkeri-kerho mukana Vaiveron Myllytilalla.

Su 26.7.2009 Retki Inkerinsuomalaisen kesäjuhlaan Lahden Joutjärven kirkolle.

La 22.8.2009 Retkipäivä Sääksiin seurakunnan leirikeskukseen.

Tiedustelut Irja Pelkonen, inkerikerho@gmail.com tai puh. 040 550 5712.

Lahden seudun Inkeri-kerhon tapahtumia

Kokoontumiset joka kuukauden toisena maanantaina *Lutherinkirkossa, kirkon kahviossa.*

Inkeriläisten kesäjuhlat järjestetään *Joutjärven kirkossa* sunnuntaina **26.7.2009**. Saarnaa Arvo Survo, pääjuhlan juhlapuheen pitää Leino Hassinen.

Kerhoilloista ja kokouksista tiedusteluihin vastaa Maria Lahti, puh. 0400 841 741.

Inkerikuoron harjoitukset jatkuvat

keskiviikkoisin klo 16.45–18.30

*Inkerikoti
Karjalatalo
Käpyläнкуja 1
00610 Helsinki*

Kuoroa johtaa Evelin Ojalo.
Uusia laulajia toivotaan kuoron riveihin kaikkiin ääniin.

Seukot

Tiedustelut: Pirkko Huurto
Puh. (09) 783 391 tai 0400 748 318

*Inkerikoti
Karjalatalo
Käpyläнкуja 1
00610 Helsinki*

Helsingin seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Tiedustelut Toivo Tupin
puh. 040 578 3894

*Inkerikoti
Karjalatalo
Käpyläнкуja 1
00610 Helsinki*

Inkerikeskuksen tapahtumia

www.inkerikeskus.fi
*Inkerikeskus ry
Hämeentie 103 A
00550 Helsinki*

Inkerin kulttuuriseuran tapahtumia

Ompeluseura

Ompeluseuran kokoontumiset jatkuvat Koivussa ja tähdessä *Mäkelänkatu 18*:ssa parillisten viikkojen torstaisin klo 14.00.

Matkat

Tallinnan suuret laulujuhlat 3.–5.7.2009

Kysy viimeisiä paikkoja Alina-Sinikka Saloselta, puhelin 040 743 7042. Tarkemat tiedot ovat edellisessä lehdessä.

Petroskoi ja Laatokan kierros 4.–8.9.2009

Petroskoin uuden suomalaisen kirkon vihkiäisjuhlat

Petroskoissa vihitään sunnuntaina 6.9. uusi suomalaisten voimin rakennettu suomalainen luterilainen kirkko. Juhliin osallistuu ennakkotietojen mukaan satoja suomalaisia. Myös Inkerin kulttuuriseura osallistuu juhliin. Matkareitti on suunniteltu siten, että samalla tutustutaan Kar-

jalan maisemiin. Menomatka tapahtuu Sortavalan kautta, paluumatka Kelton ja Viipurin kautta.

Matkaohjelma on seuraava:

Perjantaina 4.9.2009 lähdetään Helsingistä Fennian edestä klo 7.00. Hämeenlinnan suunnasta on mahdollista päästä liikennöitsijä Tapani Pitkäsen kyytiin aikaisemmin. Matka jatkuu kohti Porvoota ja seuraa tietä nro 6 Kiteelle, jossa käännetään Värtsilään ja tullaan Venäjälle Niiralan rajanylityspaikan kautta. Sortavalaan tullaan iltapäivällä, majoitutaan Hotelli Sortavalassa 2hh.

Lauantaina 5.9. matkustetaan noin 300 kilometriä Petroskoihin, jonne tullaan iltapäivällä. Majoitutaan Hotelli Pohjolan soluissa (2hh+1hh+yhteiset saniteettitilat).

Sunnuntaina 6.9. osallistutaan juhliin. Yksityiskohtainen ohjelma selviää myöhemmin.

Maanantaina 7.9. ajetaan Syvärin ja Aunuksen kautta Kelttoon, jossa yövytään suomalaisten koulutuskeskuksessa.

Tiistaina 8.9. lähdetään Viipurin kautta kohti Helsinkiä, jonne saavutaan klo 21:een mennessä. Hämeenlinnan suuntaan pääsee liikennöitsijän kyydissä.

Matkan hinta riippuu osanottajien määrästä. Matka toteutuu, jos osanottajia on vähintään 10. Silloin hinta on jäsenille 450 ja muille 460 euroa. Jos matkustajia on 11 tai enemmän, hinta on jäsenille 390, muille 400 euroa. Matkan hintaan sisältyvät matkat omalla bussilla ja majoitukset puolihoidolla. Lisäksi tulevat viisumikulut, 43 €.

Ilmoittautumiset 10.6.2009 mennessä matkan johtajalle Alina-Sinikka Saloselle, joko a-s.salonen@pp.inet.fi, tai Muinaislinnantie 1 B 12, 00950 Helsinki. Tiedustelut 040 7437042.

LEVITÄ INKERI-TIETOA

• Kirjallisuutta

Arvo Survo

Itku Inkerille, 17 €

Hellin Suominen

Mooses Putron elämäkerta,
2,50 €

Ella Ojala

Pitkä kotimatka, 14 €

Pelastunut albumi, 22 €

Ensimmäinen kevät, 16 €

Ella Ojala

Sananlaskuja ja tarinoita, 8 €

Aleksander Störgren

Mutkainen tie vapauteen, 10 €

Pekka Nevalainen

Inkeriläinen siirtoväki
1940-luvulla, 25 €

Pekka Nevalainen - Hannes Sihvo (toim.)

Inkeri-historia, kansa,
kulttuuri, 50,50 €

Heikki Seppänen

Etelän tien kulkija -
Vilho Helanen, 25 €

Maria Ripatti

Elämä yhden kortin varassa,
16,50 €

Saimi Tuukkanen

Elämäni helminauha 5 €

Kalevalaseuran vsk 69-70

Inkerin teillä, 11,50 €
Maria Luukan laulut ja
loitsut, 6,50 €

E. Pärnänen

Antti Kivekäs I-II, 9 €

Mikko Savolainen

Inkerinmaa, 33,50 €

Aatu Savolainen

Suomalainen sissiosodassa,
15 €

Lars Krifors

Oli onnistuttava, 15 €

Juho Häkkinen

Siihen maahan, jonka minä
sinulle osoitan, I-II 15 €

Sverigesingermanländarnas
historia 24 €

Lassi Saressalo

Inkeri, 3,5 €

Jouko Sihvo

Inkerin kansan 60 kohtalon-
vuotta, 24 €

Albert Pettinen

Lauluja koululaisille, 4 €

Albert Pettinen

Lauluja sekakuorolle, 6 €

Lauri Santtu

Murrejuttuja, 2,50 €

Lilja Kuivanen Toim.

Inkerin vuotuisjuhlat 2003,
20 €

Tapani Nokkala

Paavo Räikkönen Inkerin
mies, 25 €

Jouko Sihvo toim.

Inkerinsuomalaisten
kohtalo 20 €

• Äänilevyjä

Inkerikuoron uusi

Minä tyttö -CD 10 €

Inkerikuoro

Nouse Inkeri ym, 2,50 €

• Kasetteja

Arvo Survo

Omalla maall, 9 €

• Karttoja

Inkerin kartta

vuodelta 1933, 12 €

Inkerin uusi kartta

vuodelta 1992, 10 €

Kylä- ja tiekartta

Keski-Inkeri, vuodelta 1993,
10 €

Inkerin pöytälippu

(satiinia) + salko marmori-
jalustalla 18,50 €

Inkerin pöytälippu

(polyesteria) + salko marmori-
alustalla 15 €

Inkerin pöytälippu

(polyesteriä), 8 €

Inkerin pöytälippu

(satiinia), 10 €

• Adressi

surunvalitteluun, 7 €

Tilaukset Inkerikoti

Saatavana Inkerin kulttuuri- seurasta puh. 09 - 2733 225

Inkerin satulipas
(Miettinen, Uusma) 17 €

Flink, Toivo & Mäkilä, Eeva.

Inkerin lasten oppikirja. 5 €

Kalevala. Suomeksi ja
venäjäksi. Käännös A. Hiiri &
E. Kiuru. 20 €

Miettinen, Helena.

Kohtalontie. Kertomus inkeri-
läisen opettajan elämäntai-
leesta Inkerinmaalta Ruotsiin ja
paluusta Neuvostoliittoon. 5 €

Miettinen & Jогanson.

Petettyjen toiveiden maa.
Arator. 15 €

Monahof, Ania.

Kärsimyksen pyhät kyyneleet.
13 €.

E. Pärnänen.

Antti Kivekäs I-II 5 €

Sava, Inkeri & Miettinen, Helena.

Liljan kuva kutsuu. 15 €

• Inkeriläistä kansan- musiikkia

Röntyskät. Piirileikkilauluja

Inkerinmaalta 7,5 €

Voutilainen Paavo:

Runoja 12 €

Vainikka & Miettinen:

Iloinen Inkeri 15 €

SUUR-SYNTY KIESUS

Korpikansan Survon
kertomana 28 €